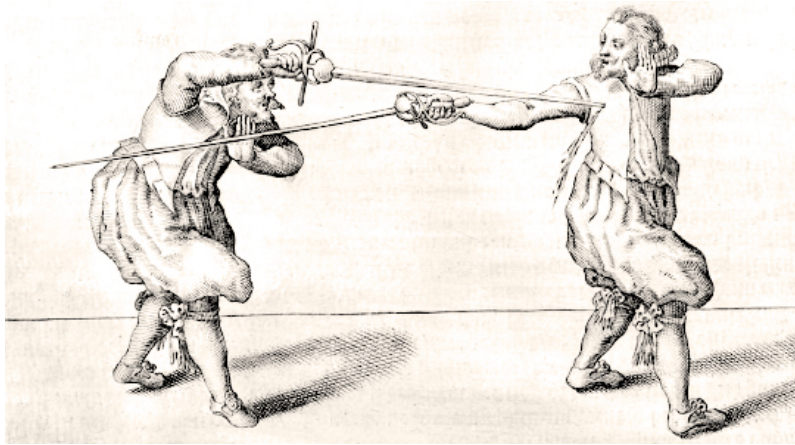

BOJEVO MAČEVANJE

Mačevanje koje se koristilo kao bojeva veština u ratu i dvoboju. Prvobitna namena svih borilačkih veština, pa i mačevanja, je bila BOJEVA - pobjeda u borbi na život i smrt. Iz ovog razloga u mačevanju kao *borilačkoj veštini* cilj nije mačevanje samo (vešta razmena složenih akcija napada i odbrana mačem) već njegova instrumentalizacija kao sredstva da se protivnik pogodi, ali u skladu sa pravilom "Pogoditi ali tako da se ne bude pogođen". U bojevom mačevanju, dakle, cilj nije nadmetanje ili takmičenje već ubijanje, ranjavanje, razoružavanje, neutralisanje ili onesposobljavanje neprijatelja. Da bi se to postiglo potrebno je što jednostavnijim, bržim i efikasnijim pokretom protivnika pogoditi kako bi borba trajala što kraće jer sa dužinom borbe raste i verovatnoća da se bude pogođen. Zbog tog prakticizma i pragmatizma bojevo mačevanje je tehnički i taktički svedeno, redukovano i veštinski pojednostavljeno.

U bojevom mačevanju se koriste pravi (bojevi-smrtonosni) mačevi na dva načina. Prvi je *varvarski* i u njemu je jedini cilj mačevaoca eliminacija i ubistvo tj. nanošenje odmah smrtonosnog uboda ili sečenja u po život opasne tačke protivnika. Drugi je *civilizovan* (kultivisan) jer se u njemu smatra da je ubistvo izraz divljaštva i neukosti u veštini. Tu je prvenstveni cilj mačevaoca da u borbi protivnika obeshrabri, onesposobi, razoruža ili rani (bod ili sečenje u po život bezopasne tačke na protivniku), a do smrtnog ishoda dolazi samo slučajno.

Bojevo (klasično) mačevanje se deli na **vojno** i **civilno** i oni se razlikuju ne samo po vrstama mačeva već i tehnikama i taktikama njihove upotrebe. Vojno mačevanje deli na

konjičko, pešadijsko i pomorsko, ali i samo npr. konjičko mačevanje ima nekoliko podvrsta (mačevanje u lakoj, srednjoj i teškoj konjici - svako ima drugačiju vrstu mačeva, tehniku i taktiku mačevanja). Isto tako se i civilno mačevanje deli na **duelno** (borba sa jednim ili više protivnika bez pravila) i **dvobojno** (borba sa jednim protivnikom - "dvo-boj" po unapred dogovorenim pravilima i protokolu dvoboja). I u civilnom mačevanju postoji više podvrsta civilnog duelnog mačevanja (borba rapirom, borba rapirom i bodežom za levu ruku, borba špadom, mačem i malim štitom, plaštom... - svako ima drugačiju vrstu mačeva, tehniku i taktiku mačevanja).

Линк ISTORIJSKIM Istorijsko mačevanje su utemeljili učitelji i teoretičari mačevanja Haton, Kastl i Ramondi krajem 19. veka. To je bio njihov protest protiv *tranzicionog* mačevanja (pretvaranja mačeva u lagane sportske rekvizite, bojevog mačevanja u takmičarski sport i uopšte uzev „deformisanja stare mačevalačke veštine“ – Haton). Oni su tako prvi stvorili pokret vraćanja u mačevanje pravih mačeva (rapir, špada, daga, mali štit, dvoručni mač, plašt...) i tehnika mačevanja prošlosti. Ovi mačevaoci počinju da se bave aktivnim sakupljanjem i istraživanjem sačuvanih dokumenata, manuskripta i knjiga iz istorije mačevalačke veštine pokušavajući da rekonstruišu autentični izgled ove veštine u prošlosti. Rezultat njihovog rada nisu bile samo knjige kao npr. „Staro mačevanje“, „Hladni čelik“, „Škole i učitelji mačevanja“ itd. već i praktično upražnjavanje i popularizacija ove vrste mačevanja. „Istoričare“, dakle, zanima istorijska autentičnost pojedinačnih stilova mačevanja koji su postojali (Majerova, Karancina, Fabrisova, Marocova, Angelova, Agripina, Sutorova, italijanska, španska, francuska ...škola mačevanja). Njihovo geslo je apologetsko „*Magister dixit*“ (učitelj je rekao). Ova vrsta mačevanja, međutim, nije uspela da se izbori sa modernim sportskim tendencijama i povući će se u oazu scenskih umetnosti kao mačevanje za pozorište i film. Međutim, krajem 20. veka sa „retro“ kulturnim

trendovima obnavlja interesovanje za istorijsko mačevanje, ali se njemu u najvećem broju slučajeva pridodaje i takmičarska forma (koja je bila sporedna u 19. veku) čime nastaje savremeno *sport-istorijsko mačevanje*.

Линк [Duel i dvoboj – razlike](#)

DUEL: Der Duell (nem: "Borba između dve osobe bez ikakvih pravila dok jedna nije poražena"). Duelno mačevanje je bio najčešća i najrasprostranjenija vrsta bojevog mačevanja u istoriji. On predstavlja vrstu bezuslovne borbe mačevalaca sa ciljem ranjavanja ili ubistva. To je, dakle, borba mačevima u kojoj je sve dozvoljeno a mač je samo jedno od sredstava za borbu. Duel nastaje kod neočekivanog napada ili kada se dva mačevaoca u trenutku spora odmah bore, na licu mesta, pod uticajem afekta. Ukoliko je reč o vojnicima, razbojnicima ili nasilnicima duelna borba je u potpunosti neuslovna tj. odvija se slobodno bez ikakvih etičkih pravila a po jedinom principu: »na život i smrt«. Ukoliko je reč o duelu džentlmena on ima delimično formu dvoboja jer je borba kontrolisana nepisanim zakonima i etičkim pravilima. Ukoliko je džentlmen napadnut od strane razbojnika on se trudi da održi svoj karakter dok se sa druge strane ne naruše nepisana načela. Od tog trenutka borba postaje potpuno neuslovna i u njoj biva dozvoljeno sve što može protivnika poraziti (upotreba obe ruke, bacanje zemlje u oči, bacanje plašta, šutiranje, gušanje, bod nožem u drugoj ruci, udarac balčakom mača ili ujedanje ako se ukaže zgodna prilika). U tom slučaju više nije reč o čisto mačevalačkoj veštini već veštini samoodbrane. Iz tog razloga duel nije toliko mačevanje koliko je tuča u kojoj je mač jedno od priručnih sredstava.

Pobednik, ovde, najčešće, nije veštiji i bolji mačevalac već okretniji, snažniji, brži ili iskusniji borac. Zato su džentlmeni oduvek, pored mačevanja, učili i boks i rvanje, bili vešti u lovu i obučeni za rat. Na taj način, oni su održali sve prednosti pošto su bili spremni ne samo za duel već i za dvoboj, ne samo za razbojnike već i za sebi ravne protivnike. U duelnoj borbi je uvek važeća površina celo telo.

Ukoliko je rezultat duela smrt, najčešće se smatralo da je reč o ubistvu u samoodbrani i pobednik nije bio zakonski gonjen. Iz tog razloga dueli nisu bili, niti su mogli biti sprečavani pošto je pravo na samoodbranu elementarno ljudsko pravo. Medjutim, pošto se princip samoodbrane počeo zloupotrebljavati a broj ubistava u duelima povećavati dueli su u velikoj meri počeli da se sankcionišu. Njihov broj je opao od trenutka kada je zakon počeo da zabranjuje nošenje mačevalačkog oružja. Od tog trenutka su oni stavljeni van zakona a sve razmirica su se počele razrešavati dvobojima ili kontrolisanim duelom pred svedocima u kome su zloupotrebe bile teže izvodljive.

DVOBOJ: Der Zweikampf (nem: "Borba između 2 osobe po pozivu i strogo utvrđenim pravilima"). Dvobojno mačevanje je borba između dva mačevaoca pod društveno strogo kontrolisanim uslovima koja se izvodila radi ličnog razračunavanja u sporovima a ograničena nepisanim i pisanim pravilima ispred svedoka, uz zvanični pisani protokol, sa ciljem da se jedan od učesnika rani ili ubije. Da bi se dvoboj mogao održati morao se poštovati princip RANGA tj. džentlmen je odgovarao dvobojem na uvredu samo drugom džentlmenu tj. sebi ravnom po rangu, u protivnom borbu je prepuštao svojim slugama.

Borba u dvoboju je uvek teža od borbe u duelu pošto aktere postavlja pred veće psihičke i tehničke zahteve: važeća površina je manja (bez glave i nogu), a pogoci se moraju naneti ne samo uz poštovanje tehničkih pravila već i uz poštovanje pravila kodeksa i zakona. U ovom mačevanju, dakle, pobeđuje veštiji mačevalac a pod znatnim psihičkim pritiskom pošto se bori javno i to ne samo za život već i za čast. U nekim epohama istorije Evrope su dvoboji bili zabranjeni u bilo kom vidu i smatralo se da zakazana borba (za

razliku od duela koji se odvija u afektu), nakon stišanih strasti, u kojoj je došlo do ranjavanja ili smrti, nije ništa drugo do ubistvo sa predumišljajem. Mačevaoci su bili u ovom slučaju gonjeni kao ubice. U nekim vremenima (Grčka i Rim) dvoboja tj. razračunavanja zbog časti nije bilo uopšte i ljudi tih epoha su smatrali ne samo da je to varvarski običaj (dvoboji su bili deo tradicije Vikinga, Germana a delimično i Kelta) već i da je glupo stavljati život na kocku zbog sujete.

Dvoboji su se ipak, nakon pada Rimskog carstva, vekovima širili Evropom uprkos čestim, oštrim i surovim zabranama. No, početkom XIX veka su doživeli drastično opadanje u smislu rešavanja nesuglasica zbog toga što je pobeda mogla odvesti u zatvor zbog pokušaja ili izvršenja ubistva. Iz ovog razloga se razračunavanje u dvobojima mačevima premeštalo sa pobede nad protivnikom ubistvom na pobedu ranjavanjem. Iz tog razloga su u dvoboju bile glavne mete ruke i noge protivnika pa su se dvoboji najčešće i završavali lakšim povređivanjem noge ili ruke tj. sa manje legalnih poteškoća za učesnike. Navedena tendencija u dvobojima je dovela do toga da se i značajno izmeni tehnika evropskog bojevog mačevanja koja se krajem XVIII i početkom XIX veka transformisala iz jedne smrtonosne veštine u veštinu bezazlenog »bockanja« do »prve krvi« tzv. »humano« bojevo mačevanje – preteču savremenog sportskog mačevanja.

Ratno (vojno) mačevanje. To je vrsta bojevog mačevanja koja ima masovni duelni karakter sa ciljem da jedna vojska uništi ili zarobi drugu. U ratnom mačevanju jedan mačevalac vodi borbu ili simultano sa više protivnika ili sukcesivno sa više protivnika i to ili strogo organizovano u poretku (falaga, legija, stroj) ili u metežu i opasnosti sa svih strana. Oružje koje se koristi za ratno mačevanje je po pravilu teže, jače i masivnije. Ratno mačevanje se deli u tri vrste: pešadijsko (gde se vojnici sukobljavaju na tlu), konjičko (gde se mačevanje vodi u trku konja) i pomorsko (gde se mačevanje vodi na brodu ili na liniji pristanka broda uz brod bokom. U pešadijskom mačevanju se koristi uglavnom bodno oružje i tehnika, u konjičkom sečno oružje i sečno-bodna tehnika u pomorskom bodno-sečno, ali su oštrice oružja kraće.

Škola mačevanja „Sveti Đorđe“

Aleksandar Stanković

<http://www.macevanje.org>

